

SCHIZOFRENI

Schizofreni är en allvarlig psykiatrisk sjukdom som tillhör gruppen psykossjukdomar. Den som har schizofreni kan få hörselhallucinationer, vanföreställningar och förändrad verklighetsuppfattning. Varför vissa personer insjuknar i schizofreni är fortfarande oklart. Man vet dock att den största riskfaktorn är ärftlighet. Forskning visar att flera gener bidrar till att öka risken för att insjukna i schizofreni. Förutom generna påverkas risken att insjukna i sjukdomen av olika miljöfaktorer. Schizofreni kan även utlösas om man drabbas av stora påfrestningar i livet.

SYMPTOM

Schizofreni kännetecknas av flera olika symtom och sjukdomen är väldigt individuell. Några vanliga tecken på schizofreni är:

- Man känner inte igen sig själv.
- Man drar sig undan sin familj och sina vänner.
- Man får en förändrad verklighetsuppfattning.
- Man orkar inte arbeta eller studera.
- Man har stark och orubblig tro på egna avvikande uppfattningar.
- Man grubblar över livet på ett deprimerat och ångestfyllt sätt under en längre tid.
- Oförklarliga känsloutbrott.
- Otillräcklig nattsömn.
- Insjuknandet kan föregås av en allmän funktionssvikt.

Det är vanligt att den drabbade har hörselhallucinationer. Den sjuke upplever sig höra talande röster som kan uppmana till handlingar eller kommentera den sjuke. Rösterna kan göra att man känner sig övervakad och förföljd. Upplevelser att bli styrd utifrån kan förekomma. Röster som uppmanar till handlingar kan innebära en fara för personen själv eller för andra. Därför är det viktigt att den drabbade personen får hjälp i ett tidigt skede.

DIAGNOS OCH BEHANDLING

Det finns idag ingen behandling som kan bota schizofreni. Med läkemedel kan man dock förebygga återfall och ge den sjuke ökade möjligheter till ett normalt liv. Detta innebär i allmänhet att mycket lidande kan undvikas. En viktig förutsättning är ett förtroendefullt och regelbundet samarbete mellan psykoteamet, patienten och närstående. Det är viktigt att familjen och anhöriga får stöd.

FORSKNING

Intressant forskning, bland annat rörande signalsubstansen glutamat och dess interaktion med dopamin, pågår. Forskare försöker även förstå hur individuella gener samverkar med andra riskfaktorer och den omgivande miljön, för att få större insikt i mekanismerna bakom sjukdomsutvecklingen. Olika hjärnabbildningstekniker är också viktiga för att kunna kartlägga förändringar i centrala nervsystemet. Det pågår också forskning för att se vad som händer i hjärnan på biokemisk nivå när en människa drabbas av en psykos.

VISSTE DU ATT

- Schizofreni drabbar mest yngre personer mellan 18 och 35 år.
- I Sverige insjuknar i genomsnitt 15 personer per 100 000 invånare och år i schizofreni.
- Cirka 35 000 personer i Sverige har schizofreni.
- Med läkemedelsbehandling kan mycket lidande undvikas.
- Den största riskfaktorn för att drabbas av schizofreni är ärftlighet